

خانه زینت الملوک

خانه زینت الملوک یکی از آثار به جای مانده از دوره قاجار است که ساخت آن در حدود سال ۱۲۹۰ ه. ق توسط علی محمد خان قوام الملک دوم آغاز و در سال ۱۳۰۲ ه. ق به اتمام رسیده است.

سقف بیشتر اتاق‌های این خانه چوبی است که با نقاشی تصاویر گوناگونی از حیوانات، پرندگان و گل و بوته آراسته شده است. بنای اندرون زینت الملک مربوط به دوره قاجار است و در شیراز، خیابان لطفعلی خان زند واقع شده و این اثر در تاریخ ۱۰ آذر ۱۳۵۴ با شماره ثبت ۹۳۸ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

در ضلع غربی نارنجستان قوام، عمارتی زیبا قرار دارد که به دلیل سکونت خانم زینت الملوک قوامی، دختر قوام الملک چهارم، به این نام معروف است. این عمارت که به فاصله یک کوچه با خانه قوام قرار دارد و به وسیله یک راه زیرزمینی با آن در ارتباط است، در حقیقت اندرونی خانه قوام و محل رفت و آمد محارم بود. در ورودی خانه زینت الملک معرق کاری شده است و با عبور از هشتی، یک راهرو با زاویه شمال شرقی به حیاط راه می‌یابد. در حیاط علاوه بر ازراه‌های سنگی حجاری شده و مشبک، دو باغچه زیبا و حوض بزرگ و کوچک مشاهده می‌شود.

کاشی کاری هفت رنگ هلالی که در پیشانی ساختمان جا گرفته از زیبایی خاص برخوردار است و تصاویر خورشید، دو فرشته، دو شیر شمشیر به دست همراه با آیه نصر من الله و فتح قریب به چشم می‌خورد. به جز ایوان بدون سقف در شرق حیاط، در اطراف حیاط ۲۰ اتاق وجود دارد که به یکدیگر راه دارند. ساختمان غربی بنا دارای تالار شاهنشین آینه کاری و گچ‌بری با تصاویر اروپایی است. این ساختمان در سه ضلع دارای زیرزمین بسیار وسیع و گسترده‌ای است که امروزه از آن به عنوان نگارخانه استفاده می‌شود. در این موزه تمامی شخصیت‌های برجسته شیراز به صورت مجسمه برای بازدید مردم درآمده‌اند.

حمام و کیل

حمام و کیل در دوره زندیه توسط کریم خان زند ساخته شد. این حمام در مرکز شهر شیراز و نزدیک دیگر بناهای دوره زندیه همچون بازار وکیل و مسجد وکیل قرار دارد. از قسمت‌های جالب توجه این حمام

قسمتی به نام شاه‌نشین است که مخصوص استفاده شاه بوده است. این بندرها غرب مسجد وکیل ساخته شده است. این حمام بزرگ از پیشرفته‌ترین اصول معماری زمان خود برخوردار بوده است. برای مثال، ورودی حمام کوچک است و با شیبی ملایم به هشتی ورودی که پایین‌تر از سطح زمین قرار دارد می‌رسد. ورودی به رختکن، زاویه‌دار ساخته شده و همه این ملاحظات برای این بوده است که از ورود سرما به داخل و از خروج گرما به خارج از حمام جلوگیری شود.

سربینه حمام یک هشت ضلعی منظم است که هشت ستون یکپارچه سنگی در وسط سقفی گنبدی قرار گرفته‌اند. گرم‌خانه با سنگ فرش پوشیده شده است اما جالب توجه این که در زیر این سنگ‌فرش دالان‌های کم‌عرض و باریکی ساخته شده که هوای گرم و بخار آب در آن جریان می‌یافته است تا کف حمام زودتر گرم شود. در جنوب گرم‌خانه، خزینه قرار دارد که دو دیگ بزرگ برای گرم کردن آب داشته است. در دو طرف محوطه گرم‌خانه دو شاه‌نشین و در دو طرف خزینه دو حاکم‌نشین ساخته شده است. در وسط هر حاکم‌نشین نیز حوضی از سنگ مرمر دیده می‌شود.

در زیر گنبد نقوش آهک‌بری زیبایی است که داستان‌های آنها از مذهب، سنت، علائق و رویاهای مردم این دیار سرچشمه می‌گیرد.

